

المختصر في أحكام الصيام
En förkortning av fastans domar

Boktitel: al-Mukhtasar fî Ahkâm-is-Siyâm

Författare: 'Allâmah 'Abdul-'Azîz bin 'Abdillâh ar-Râdjihî

Översättning: Darulhadith.com

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Vad ålägger fastan av Ramadhân?.....	3
Fastans domar innan dess inträdelse	5
Fastebrytande faktorer.....	7
Några av fastans domar kring sjuklingen och resenären.....	10
Måltiderna kring fastan	12
Tillåtna handlingar under fastan	14
Sömn under fastan	17
Faktorer som måste undvikas under fastan	18
Föreskrifter under fastan	20
Fastans domar kring blod.....	22

VAD ÅLÄGGER FASTAN AV RAMADHÂN?

Det är obligatoriskt att fasta Ramadhân vid en av följande två situationer:

Den första: När nymånen till Ramadhân har synats.

Den andra: När Sha‘bân fullbordat trettio dagar.

Det är också obligatoriskt att sluta fasta vid en av följande två situationer:

Det första: När nymånen till Shawwâls har synats.

Det andra: Efter trettio dagar förutsatt att två pålitliga vittnen vittnat om att nymånen till Ramadhân har synats.

Det finns många bevis för det i Sunnah varav ett återberättas av ‘Abdullâh bin ‘Umar (radhiya Allâhu ‘anhumâ) som sade:

”Allâhs sändebud (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) nämnde Ramadhân och sade: ”Fasta inte förrän ni ser nymånen och bryt inte fastan förrän ni ser den. Om ni finner det oklart får ni uppskatta den.”¹

al-Bukhârîs formulering lyder på följande vis:

”En månad består av tjugonio nätter; fasta inte förrän ni ser den. Om ni finner det oklart får ni fullborda perioden trettio dagar.”²

Muslim rapporterade via Abû Hurayrah (radhiya Allâhu ‘anh):

”Om det skulle vara oklart för er, får ni uppskatta den trettio dagar.”³

Majoriteten anser att uppskattningen handlar om att man räknar trettio dagar från och med månadens första dag. Denna förklaring väger tyngre tack vare andra konkreta rapporteringar. Förklaringen stöds även av hadîther som förbjuder fasta på Tiviveldagen. Abû Hurayrah (radhiya Allâhu ‘anh) berättade att profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

1 al-Bukhârî (1906) och Muslim (1080).

2 al-Bukhârî (1907).

3 Se förgående källa.

”Fasta inte en eller två dagar innan Ramadhân, förutom personen som brukar fasta då. Låt honom fasta den.”⁴

Med en reducerad, om än konstaterad, berättarkedja återberättade al-Bukhârî ‘Ammâr (radhiya Allâhu ‘anh) som sade:

”Den som fastar Tviveldagen har trotsat Abûl-Qâsim (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam).”⁵

Det har också bekräftats att Ibn ‘Umar (radhiya Allâhu ‘anhumâ) återberättade profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) som sade:

”Vi är ett olärt samfund; vi varken skriver eller räknar. En månad är så här och så här lång.”
Det vill säga att ibland är den tjugonio dagar och ibland är den trettio dagar.⁶

Denna hadith bevisar att det är ogiltigt att utgå från astronomiska uträkningar beträffande månadens början och slut. Det man tar hänsyn till är beskådning eller att perioden fullbordar dess trettio dagar. Enligt hadîthen brukar detta islamiska samfund varken skrift eller uträkning för att komma fram till månadens början och slut, till skillnad från andra ändamål däribland handel. Alltså ska det utgå från beskådningen av nytändningen och inte astronomiska uträkningar. Profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) förknippade domen med beskådningen och inte med astronomisk uträkning. Beskådningen uppfattas av särskilda och allmänna, okunniga och kunniga. Detta bevisar hur enkel och flexibel denna föreskrift är. Lov och pris tillkommer Allâh för det Han har underlättat. Han beskrivs med en komplett vishet i det Han föreskriver för Sina slavar, ty Han vet vad som är bäst och barmhärtigast för dem. Han är den Vise, den Allvetande.

4 al-Bukhârî (1914) och Muslim (1082).

5 al-Bukhârî (3/27).

6 al-Bukhârî (1913) och Muslim (1080).

FASTANS DOMAR INNAN DESS INTRÄDELSE

1 – Det är förbjudet att fasta en eller två dagar innan Ramadhân som säkerhetsåtgärd och inte annars, till exempel om slutet av månaden skulle vara en måndag eller en torsdag. Detsamma gäller personen som fastar för att uppfylla en ed, sona eller ta igen missade dagar från tidigare Ramadhân. Abû Hurayrah (radhiya Allâhu ‘anh) berättade som sagt att profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Fasta inte en eller två dagar innan Ramadhân, förutom personen som brukar fasta då. Låt honom fasta den.”⁷

Dessutom sade ‘Ammâr bin Yâsir (radhiya Allâhu ‘anh):

”Den som fastar Tviveldagen har trotsat Abûl-Qâsim (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam).”⁸

2 – Obligatorisk fasta är ogiltig om den inte avses innan gryning. Profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Den som inte avser att fasta innan gryningen har ingen fasta.”⁹

I en annan formulering heter det:

”Den som inte avser att fasta på natten innan gryningen...”¹⁰

En tredje säger:

”Den som inte avser att fasta på natten...”¹¹

Dessutom berättade ‘Umar bin al-Khattâb (radhiya Allâhu ‘anh) att profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Handlingarna räknas endast utmed avsikterna och var och en får det han har avsett.”¹²

7 al-Bukhârî (1914) och Muslim (1082).

8 al-Bukhârî (3/27).

9 Abû Dâwûd (2454).

10 an-Nasâ’î (2331).

11 an-Nasâ’î (2334).

12 al-Bukhârî (1) och Muslim (1907).

3 – Fastan bryts med avsikten. Den som avser att bryta sin fasta bryter den, säger den korrekta åsikten. Fastan är ju en dyrkan och dyrkan fordrar avsikt under hela dess varaktighet. Så när man avser att bryta den, bryts den. Med andra ord blir fastan ogiltig eftersom dess villkor har upphört:

”Handlingarna räknas endast utmed avsikterna och var och en får det han har avsett.”

Handlingarna är byggda på avsikterna och räknas utefter dem. Deras giltighet beror på avsikterna, vilket gör att allt cirkulerar kring dem.

FASTEBRYTANDE FAKTORER

1 – Ätning och drickning. Den som efter den andra gryningen äter eller dricker frivilligt, medvetet och oskäligt, bryter sin fasta. Dessutom utsätter han sig för ett väldigt hot. Allâh (ta‘âlâ) sade:

وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ

”Och ni får äta och dricka till dess den vita strimman av gryningsljuset kan urskiljas mot nattens mörker. Återuppta då fastan och håll den tills natten faller på.”¹³

Därtill måste han kompensera den dagen och ångra sig uppriktigt för sin synd.

2 – Samlag med hustru under dagtid i Ramadhân bryter den fastandes fasta förusatt att han gör det avsiktligt och vetande. Han måste också kompensera den dagen, ångra sig uppriktigt för synden och inte återvända till den. Han är även ålagd att sona genom att frige en slav eller fasta två månader i följd. Klarar han inte av det får han föda sextio fattiga. Abû Hurayrah (radhiya Allâhu ‘anh) berättade:

”En man kom till profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) och sade: ”Allâhs sändebud! Jag har gått under!” Allâhs sändebud (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade: ”Vad har orsakat din undergång?” Han svarade: ”Jag hade samlag med min hustru i Ramadhân.” Han sade: ”Kan du hitta en slav och frigöra den?” Mannen slog sig själv på halsen och sade: ”Jag svär vid Allâh att detta är den enda halsen som jag äger.” Då sade profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam): ”Fasta två månader i rad då.” Mannen sade: ”Vad om inte fastan fick mig att göra detta?” Det vill säga att han inte kunde undvika sin kvinna. Profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade: ”Kan du föda sextio fattiga?” Mannen sade: ”Allâhs sändebud! Jag svär vid Allâh att vi åt ingen kvällsmat igår.” Mannen satte sig ned. Rätt som det var kom en man med cirka 45 kg dadlar. Profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) kallade på mannen och sade till honom: ”Ta detta och ge det till sextio fattiga.” Mannen sade: ”Skall jag ge det till någon som är fattigare än vi? Jag svär vid Allâh att det inte finns ett hushåll mellan de två laverna som är fattigare än mitt hushåll.” Profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) började skratta så att hans kindtänder syntes och sade: ”Ta det och låt din familj äta det.”¹⁴

Hadîthen bevisar att om en fastande, myndig, hemmastadd, frisk, inställd och minnesgod person har samlag under dagtid i Ramadhân, begår han en av de stora synderna, ty profeten

13 2:187

14 al-Bukhârî (6711) och Muslim (1111).

(sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) accepterade mannens förtvivlan. Skulle han däremot ha samlag utav glömska, så är hans fasta fortfarande giltig enligt den korrekta åsikten. Han behöver i så fall varken ta igen dagen eller sona för handlingen.

3 – Det som betraktas som mat, dryck och liknande bryter fastan. Exempel på det är näringstillförande injektion eftersom den ersätter föda. Likaså bryter blodinjektion fastan eftersom blod är resultatet av mat och dryck. Dock intas näringstillförande injektion och blodinjektion oftast av en sjukling varför han slipper fasta.

Injicerad antibiotika bryter emellertid inte fastan, oavsett om den injiceras i ven eller muskel, därför att den anses varken vara mat eller dryck eller ens ha samma inverkan som de. Dock är det säkrast att skjuta upp på injektionen till dess att solen gått ned.

4 – Medveten och avsiktlig inandning av rökelse bryter fastan. Många lärde delar denna åsikt eftersom andningsvägarna leder till hjärnan. Skulle rökelsen däremot gå in genom näsan eller om den fastande luktar på dem oavsiktligt, består fastan eftersom handlingen är ofrivillig.

5 – Koppning bryter fastan enligt den korrekta åsikten. Thawbân (radhiya Allâhu ‘anh) berättade att profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Både kopparen och den koppade har brutit fastan.”¹⁵

Shaddâd bin Aws (radhiya Allâhu ‘anh) sade:

”Allâhs sändebud (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) kom till en man som koppades i al-Baqî‘. Han höll mig i handen, efter den artonde dagen i Ramadhân, och sade: ”Både kopparen och den koppade har brutit fastan.”¹⁶

Flera följeslagare har uttalat sig i ämnet¹⁷.

Åsikten om att koppning bryter fastan antogs av flera lärde såsom Ahmad bin Hanbal, Ishâq bin Râhûyah, Abû Thawr, ‘Atâ’, ‘Abdur-Rahmân bin Mahdî, al-Awzâ‘î, al-Hasan och Ibn Sîrîn. Likaså valdes den av Shâfi‘iyyah, Shaykh-ul-Islâm Ibn Taymiyyah¹⁸ och hans elev

15 Abû Dâwûd (2367), at-Tirmidhî (774), Ibn Mâdjah (1679) och Ahmad (15866). Autentisk enligt al-Albânî i ”Irwâ‘-ul-Ghalîl” (931).

16 Abû Dâwûd (2369). Autentiserad av flera imamer, däribland Ahmad, Ishâq, al-Bukhârî, ‘Alî al-Madîni och ad-Dârimî.

17 Se "Tahdhîb as-Sunan" (3/511).

18 Madjmû‘-ul-Fatâwâ (25/252).

‘Allâmah Ibn-ul-Qayyim¹⁹. Däremot anser majoriteten att koppning bryter inte alls fastan. Den åsikten delades av Mâlik, ash-Shâfi‘, Abû Hanîfah och vissa följeslagare och efterföljare.

6 – Kräkning. Den korrekta åsikten är att avsiktlig, till skillnad från spontan och oavsiktlig, kräkning bryter fastan. Abû Hurayrah (radhiya Allâhu ‘anh) berättade att profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Den som kräks är inte skyldig att ta igen dagen. Den som kräks avsiktligt är skyldig att ta igen dagen.”²⁰

Ibn al-Mundhir sade:

”De lärde är enade om att den som kräks avsiktligt bryter sin fasta.”²¹

19 I ‘lâm-ul-Muwaqqi‘în ‘an Rabb-il-‘Âlamîn (2/26).

20 Abû Dâwûd (2380), at-Tirmidhî (720) och Ibn Mâdjah (1676). Autentisk enligt bin Khuzaymah, Ibn Hibbân och al-Hâkim.

21 al-Idjmâ‘ (49/126).

NÅGRA AV FASTANS DOMAR KRING SJUKLINGEN OCH RESENÄREN

1 – Resenären behöver inte fasta. Efter resan tar han igen det antal dagar som han inte fastade. Allâh (ta‘âlâ) sade:

فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ

”Den av er som ser månens nytändning skall fasta månaden ut. Men den som är sjuk eller på resa skall fasta därefter under motsvarande antal dagar.”²²

2 – Resenären avgör själv om denne vill fasta eller låta bli. Efter Ramadhân ska han dock ta igen dagarna. ‘Â‘ishah (radhiya Allâhu ‘anhâ) berättade att Hamzah bin ‘Amr al-Aslamî sade till profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam):

”Skall jag fasta när jag reser?” Han svarade: ”Fasta om du vill och låt bli om du vill.”²³

3 –Sjuklingen behöver inte fasta Ramadhân. Efteråt ska denne ta igen det antal dagar han inte fastade. Detsamma gäller havande och ammande kvinnor som fruktar för sig själva eller för sina foster. Därefter tar de igen dagarna, ty de har samma dom som sjuklingen. Allâh (ta‘âlâ) sade:

فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ

”Den av er som ser månens nytändning skall fasta månaden ut. Men den som är sjuk eller på resa skall fasta därefter under motsvarande antal dagar.”

Sjuklingen som slipper fasta är han vars fasta förvärrar hans sjukdom eller sinkar hans återhämtning²⁴. De lärde är enade om att sjuklingen slipper fasta i princip. Allâh (ta‘âlâ) sade:

وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمُ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ

”Och Han har inte lagt på er svåra eller tunga plikter i religionen.”²⁵

Det gäller däremot inte enklare sjukdomar som inte påverkas av fastan ehuru de skulle

22 2:185

23 al-Bukhârî (1943) och Muslim (1121).

24 Se ”al-Mughnî” av Ibn Qudâmah (3/155).

25 22:78

uppfattas som besvärliga. Sådana sjukdomar är alltså ingen giltig orsak för sjuklingen att inte fasta. Faktum är att han måste fasta eftersom han berörs av generaliseringen i versen:

فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ

”Den av er som ser månens nytändning skall fasta månaden ut.”

MÅLTIDERNAS KRING FASTAN

1 – Det är rekommenderat att bryta fastan snarast, förutsatt att solnedgången har bekräftats via beskådning eller pålitligt besked. Sahl bin Sa’d (radhiya Allâhu ‘anh) berättade att Allâhs sändebud (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Människorna kommer att befinna sig i ett bra tillstånd så länge de påskyndar brytandet av fastan.”²⁶

Påskyndad avbruten fasta tyder på underkastelse medan fördröjning tyder på överdrift. Judar, nasaréer och avvikande sekter bryter fastan först när stjärnorna blir synbara. Abû Hurayrah (radhiya Allâhu ‘anh) berättade att Allâhs sändebud (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Religionen kommer att råda så länge människorna påskyndar brytandet av fastan. Ty judarna och nasaréerna sinkar.”²⁷

Sahl bin Sad (radhiya Allâhu ‘anh) berättade att Allâhs sändebud (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Mitt samfund kommer att följa min väg så länge de inte väntar på stjärnorna för att bryta fastan.”²⁸

2 – Det är föreskrivet att äta frukost innan fasta. Allâh (ta’âlâ) sade:

وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَبَيِّنَ لَكُمْ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ

”Och ni får äta och dricka till dess den vita strimman av gryningsljuset kan urskiljas mot nattens mörker.”²⁹

Ibn ‘Umar (radhiya Allâhu ‘anhumâ) berättade att Allâhs sändebud (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Bilâl kallar till bön på natten. Ät och drick tills att Ibn Umm Maktûm kallar.”

26 al-Bukhârî (1957) och Muslim (1098).

27 Abû Dâwûd (2353).

28 Ibn Hibbân (3510) och al-Hâkim (1584).

29 2:187

Han var en blind man som inte kallade förrän det sades till honom: ”Gryningen har infallit, gryningen har infallit.”

al-Qâsim bin Muhammad – en utav återberättarna av hadîthen – sade:

”När den ene klättrade ner, klättrade den andre upp.”³⁰

Dessutom berättade Anas bin Mâlik (radhiya Allâhu ʿanh) att Allâhs sändebud (sallâ Allâhu ʿalayhi wa sallam) sade:

”Frukostera innan fastan. Frukosten innan fastan består av välsignelse.”³¹

3 – Det är föreskrivet att skjuta upp på frukosten. ʿAmr bin al-ʿÂs (radhiya Allâhu ʿanh) berättade att Allâhs sändebud (sallâ Allâhu ʿalayhi wa sallam) sade:

”Skillnaden mellan vår fasta och Bokens folks fasta är frukosten innan fastan.”³²

30 al-Bukhârî (617) och Muslim (1092).

31 al-Bukhârî (1923) och Muslim (1095).

32 Muslim (1096).

TILLÅTNA HANDLINGAR UNDER FASTAN

1 – Fastan bryts inte om den fastande råkar äta eller dricka utav glömska. Enligt majoriteten är denne inte heller ålagd att kompensera dagen. Abû Hurayrah (radhiya Allâhu ‘anh) berättade att profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Den som under tiden han fastar glömmar bort sig och börjar äta eller dricka, skall fullborda sin fasta. Det är ingen annan än Allâh som har gett honom att äta och dricka.”³³

Hadîthen bevisar att den glömske inte är ålagd att ta igen dagen. Det är den korrekta åsikten och delas av majoriteten av de lärde.

2 – Den som råkar få vatten i halsen då han badar, sköljer munnen eller snyter näsan, har inte brutit sin fasta. Detsamma gäller om han råkar svälja en fluga. Oavsiktligt svalg av damm, mjöl och liknande bryter inte heller fastan. Ty det är oundvikligt samt ofrivilligt. Allâh (ta‘âlâ) sade:

لَا يُكَافُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وَسْعَهَا

”Allâh lägger inte på någon en tyngre börda än han kan bära.”³⁴

3 – Den fastande får lov att bada. ‘Â‘ishah (radhiya Allâhu ‘anha) sade:

”Profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) vaknade på morgonen efter att ha haft samlag för att därefter fasta vidare i Ramadhân.”³⁵

4 – Den fastande får lov att svalka sitt huvud med kallt vatten och skölja sin mun. En följeslagare sade:

”Jag såg Allâhs sändebud (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) i al-‘Ardj hälla vatten över sitt huvud medan han fastade, antingen på grund av törst eller också på grund av värme.”³⁶

5 – Fastan förblir korrekt om den fastande betvivlar infallen gryning och följaktligen väljer att äta eller dricka. Därtill är han inte ålagd att ta igen den dagen. Allâh (ta‘âlâ) sade:

33 al-Bukhârî (1933) och Muslim (1155).

34 2:286

35 al-Bukhârî (1926) och Muslim (1109).

36 Abû Dâwûd (2365).

وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ

”Och ni får äta och dricka till dess den vita strimman av gryningsljuset kan urskiljas mot nattens mörker.”³⁷

Den som däremot betvivlar solnedgång och saknar såväl vetskap som starka aningar om den och väljer att äta eller dricka, ska ta igen den dagen eftersom det i princip fortfarande är dag.

6 – Den fastande får lov att kyssa och kela med sin hustru så länge han inte fruktar att bli upphetsad eller utsöndra något. ‘Â’ishah (radhiya Allâhu ‘anhâ) sade:

”Profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) brukade kyssa och kela medan han fastande. Han kunde hålla sig bättre än ni.”³⁸

‘Â’ishah (radhiya Allâhu ‘anhâ) sade också:

”Profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) kysste en av sina fruar medan han fastade”, varefter hon började skratta³⁹.

Hafsah (radhiya Allâhu ‘anhâ) sade:

”Profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) brukade kyssas medan han fastade.”⁴⁰

Också Umm Salamah (radhiya Allâhu ‘anhâ) berättade att profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) brukade kyssa henne medan han fastade⁴¹.

Dessa hadither bevisar att fastan är korrekt. De bevisar också att den fastande får kyssas och smekas så länge han inte befärrar utlösning eller till och med försats om han har lätt för att få utlösning. Om han fruktar någon som helst utsöndring måste han avstå från kyss och smek. ‘Â’ishah (radhiya Allâhu ‘anhâ) sade trots allt:

”Han kunde hålla sig bättre än ni.”

37 2:187

38 al-Bukhârî (1927) och Muslim (1106).

39 al-Bukhârî (1928).

40 Muslim (1107).

41 al-Bukhârî (1929).

Det är obligatoriskt att värna om fastan så att den inte bryts. Allt en plikt beror på är också plikt.

Kyssar, smek, upprepade blickar och onani som resulterar med utlösning bryter fastan. I detta fall måste den fastande ta igen den dagen. Han behöver emellertid inte sona eftersom soning gäller enbart samlag under Ramadhân. Utlösning till följd av en tanke eller en spontan blick bryter inte fastan eftersom bådadera sker ofrivilligt.

7 – Åldringar och kroniskt sjuka behöver inte fasta. Istället ska de föda en fattig person för varje utebliven dag. Det vill säga om de inte klarar av att fasta, säger majoriteten. Majoriteten menar att även om versen:

وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ

”Och de som har möjlighet skall som offer ge en nödställd att äta.”⁴²

är avskaffad, kvarstår domen om att den som inte klarar av att fasta på grund av ålderdom eller kronisk sjukdom föder istället.

8 – Det är rekommenderat för den dödes förmyndare att fasta för den döde. Förmyndarens fasta är i så fall giltig och den renar den dödes samvete. ʿÂ'ishah (radhiya Allâhu ʿanhâ) berättade att profeten (sallâ Allâhu ʿalayhi wa sallam) sade:

”Om en person dör och är ålagd att fasta, får hans förmyndare fasta för honom.”⁴³

Förmyndaren kan också föda en fattig person för varje utebliven dag. Det är alltså upp till honom ifall han vill fasta eller föda.

42 2:184

43 al-Bukhârî (1925) och Muslim (1147).

SÖMN UNDER FASTAN

1 – Sett till att sinnen inte förloras i samband med sömn, förblir fastan giltig när den fastande sover hela dagen. Däremot ska den medvetlöse under ett helt dygn ta igen den dagen, ty han är myndig och sinnen förloras helt i samband med medvetlöshet. Avsikt är ju ett krav och profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Handlingarna räknas endast utmed avsikterna och var och en får det han har avsett.”

2 – Om den fastande drömmer en våt dröm på dagen i Ramadhân skall han bada. Hans fasta är korrekt och opåverkad därför att drömmen var ofrivillig. Allâh (ta‘âlâ) sade:

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا

”Allâh lägger inte på någon en tyngre börda än han kan bära.”⁴⁴

3 – Om den fastande vaknar i ett sexuellt orent tillstånd, förblir hans fasta korrekt. Det vill säga om denne har haft samlag eller drömt en våt dröm under nattens gång och sedan vaknat efter gryningens infall och badat därefter, så är hans fasta korrekt om han varken har ätit, druckit eller gjort något annat som bryter fastan efter gryningen. Kravet är emellertid avsikt. ‘Â‘ishah och Umm Salamah (radhiya Allâhu ‘anhumâ) sade:

”Gryningen kunde infalla efter att han lägrat sin maka varefter han badade och fastade.”

‘Â‘ishah (radhiya Allâhu ‘anhâ) sade:

”Profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) kunde vakna en morgon i Ramadhân efter att ha haft samlag varefter han badade och fastade.”⁴⁵

Hadîthen bevisar den korrekta åsikt som delas av de flesta lärde. Tidigare kunde vissa efterföljare tycka att fastan är ogiltig, men de tog tillbaka sina åsikter varför samstämmighet om hadîthens innebörd blev ett faktum. Med andra ord är fastan giltig i detta fall⁴⁶.

4 – Om månadscykel eller barnsäng upphör innan gryning, är kvinnans fasta korrekt ehuru hon badar efter gryningens infall.

44 2:286

45 al-Bukhârî (1930).

46 Fath-ul-Bârî (4/147) och Sharh Sahîh Muslim (7/222) av an-Nawawî.

FAKTORER SOM MÅSTE UNDVIKAS UNDER FASTAN

1 – Oanständigt tal, synd och lögn. Det är förbjudet för den fastande att bruka oanständigt tal, ha samlag och allt vad det innebär. Även synd, lögn och handlingar enligt den och svordomar är förbjudna. Om någon förtalar den fastande, säger han att han fastar utan att ge tillbaka. Abû Hurayrah (radhiya Allâhu ‘anh) berättade att Allâhs sändebud (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Fastan är en sköld. När någon av er fastar skall han vare sig tala oanständigt eller skrika. Om någon förtalar eller bråkar med honom, skall han säga: ”Jag fastar. Jag fastar.”⁴⁷

Hos al-Bukhârî står det:

”Fastan är en sköld varför han inte ska tala oanständigt eller synda. Om någon väljer att bråka eller förtala honom säger han bara: ”Jag fastar” två gånger.”⁴⁸

Abû Hurayrah (radhiya Allâhu ‘anh) berättade att profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Allâh har inget behov av att en person låter bli att äta och dricka om han inte lämnar lögn och handlingar utmed den.”⁴⁹

Hos al-Bukhârî står det:

”Allâh har inget behov av att en person låter bli att äta och dricka om han inte lämnar lögn, handlingar utmed den och synder.”⁵⁰

2 – Den fastande ska inte överdriva när han sköljer näsan så att han inte råkar svälja något. Profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade till Laqît bin Sabirah (radhiya Allâhu ‘anh):

”Lägg ned stor vikt vid att dra in vatten i näsan om du inte fastar.”⁵¹

3 – Nässpray bör undvikas så att dess innehåll inte sväljs. Näsan är trots allt en kanal.

47 al-Bukhârî (1904) och Muslim (1151).

48 al-Bukhârî (1894).

49 al-Bukhârî (1903).

50 al-Bukhârî (6057).

51 Abû Dâwûd (143), at-Tirmidhî (788) som sade att hadîthen är god och autentisk, an-Nasâ’î (87) och Ibn Mâdjah (407).

Dessutom bör öron- och örondroppar samt kohl användas efter solnedgång så att den fastande slipper hamna i kontrovers. Även om det omnämnda inte bryter fastan på grund av brist på bevis, är det bättre att hålla sig på den säkra sidan under denna väldiga dyrkan.

FÖRESKRIFTER UNDER FASTAN

1 – Det är föreskrivet att bruka Siwâk under fastan. Framför allt är det rekommenderat att bruka det inför bön och tvagning. Abû Hurayrah berättade att han hörde Allâhs sändebud (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) säga:

”Om jag inte hade föraktat att besvära mitt samfund skulle jag befallt det att bruka Siwâk i samband med varje bön”⁵²

Hos Muslim står det:

”Om jag inte hade föraktat att besvära mitt samfund skulle jag befallt det att bruka Siwâk inför varje bön.”

Ibn Khuzaymah sade:

”Han gjorde ingen skillnad på den icke-fastande och den fastande.”⁵³

at-Tirmidhî, Abû Dâwûd och Ahmad rapporterade från ‘Âmir bin Rabî‘ah som sade:

”Otaliga gånger såg jag profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) bruka Siwâk medan han fastade.”⁵⁴

I kedjan finns ‘Âsim bin ‘Ubaydillâh bin ‘Âsim bin ‘Umar bin al-Khattâb som var svag av bland andra al-Bukhârî och Ibn Ma‘în. Dock sade at-Tirmidhî:

”De lärde handlar utmed den. De anser det vara harmlöst för den fastande att bruka Siwâk såväl under början av dagen som under slutet av dagen.”⁵⁵

Det är alltså föreskrivet att bruka Siwâk när som helst på dygnet förutsatt att föremålet inte smulas och sväljs. Dessutom ska det varken vara hårt så att det inte skadar tandköttet eller smaksatt.

2 – Den som råkar äta eller dricka under dagen i Ramadhân måste uppmärksammas. Till

52 al-Bukhârî (887) och Muslim (252).

53 as-Sahîh (2006).

54 Abû Dâwûd (2364) och at-Tirmidhî (725).

55 at-Tirmidhî (725).

skillnad från vad somliga lekmän tror är det inte tillåtet att förtiga honom eftersom det hör till påbud av rätt och förbud mot orätt. Ätning och drickning under dagtid i Ramadhân är ju orätt. Den glömske är visserligen ursäktad men måste ändå uppmärksammas. Därtill handlar det om samarbete om fromhet och gudsfruktan.

FASTANS DOMAR KRING BLOD

Följande blod utsöndras ur människan:

1 – Näsblod, sår, furunkel och liknande. Den sortens blod påverkar inte fastan varför den förblir giltig.

2 – Kvinnans blödningar. Även i detta fall är fastan giltig och opåverkad av blodet. På samma sätt förbjuds hon inte från att be, varva Huset eller vara intim med sin make. Ty blödningar saknar regel och är pågående, precis som näsblod och sår. Till skillnad från månadscykel och barnsäng saknas bevis som förbjuder dyrkelse under blödningar.

3 – Om den fastande drar ut en tand, spottar ut blodet och inte sväljer det förblir hans fasta korrekt. Han har inget annat val. Dessutom finns det inga bevis för att det omnämnda påverkar fastan. I princip är muslimens fasta giltig tills att motsatsen bevisas.

4 – Det är förbjudet för kvinnan att fasta under månadscykel och barnsäng. I båda fall ska hon låta bli att fasta Ramadhân och sedermera ta igen sina dagar. Dessutom råder det samstämmighet om att det är ogiltigt att fasta i sådana lägen⁵⁶. Mu‘âdhah berättade:

”Jag frågade ‘Â’ishah (radhiya Allâhu ‘anhâ) varför den menstruerande kvinnan skall ta igen fastan till skillnad från bönen. Hon sade: ”Är du Harûriyyah?” Då sade hon: ”Jag är ingen Harûriyyah. Jag bara frågar.” ‘Â’ishah sade då: ”Vi brukade få våra månadscyklar på Allâhs sändebuds (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) tid. Vi befalldes att ta igen fastan till skillnad från bönerna.”⁵⁷

Dessutom berättade Abû Sa‘îd al-Khudrî (radhiya Allâhu ‘anh) att profeten (sallâ Allâhu ‘alayhi wa sallam) sade:

”Jag har inte sett någon med ett så nedsatt förstånd och en så nedsatt religion få en skarpsinnig man att förlora förståndet som de.” De sade: ”Vad är nedsatt med deras förstånd och religion?” Han svarade: ”Deras nedsatta förstånd ligger i att Allâh lät två kvinnors vittnesbörd motsvara en mans vittnesbörd. Deras nedsatta religion ligger i att det finns dagar då hon varken fastar eller ber.”⁵⁸

56 Se ”al-Mughnî” (3/152).

57 al-Bukhârî (321) och Muslim (335).

58 al-Bukhârî (304).

Så benådar Allâh kvinnorna, ty det kan vara besvärligt att ta igen böner som bes fem gånger om dagen. Fastan hålls däremot bara en gång om året varför den måste kompenseras. Dels är förloppet inte besvärligt, dels är det till kvinnans fördel.

Så fort kvinnan får sin månadsblödning eller barnsäng under dagens gång, oavsett tidpunkt, bryts hennes fasta om än ett ögonblick innan solnedgång. Därmed blir hon ålagd att ta igen den dagen.

Vi ber Allâh skänka oss uppriktighet i våra handlingar och en god avsikt i det vi utför och utelämnar. Vi ber Honom skänka oss god avsikt, god handling och ärlighet i våra uttalanden och handlingar. Sannerligen är Han generös. Allâh är den som ger framgång och den som vägleder till den raka vägen. Må Allâh hylla och freda vår profet Muhammad, hans ätt och alla hans följeslagare.